

Prof. AM dr hab.
Patrik Piłasiwicz
Pełnomocnik Rektora
ds. Osób z Niepełnosprawnościami
Akademia Muzyczna w Poznaniu

Poznań, 13 grudnia 2022

JM Rektor
Akademii Muzycznej w Poznaniu
prof. dr hab Hanna Kostrzewska

Sprawozdanie z Konferencji „Pełno(s)prawny Student”
(16. Edycja - Kraków 2022)

Na tegorocznej konferencji poruszono szereg kwestii związanych z funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami w środowisku akademickim.

Program przedstawiał się następująco:

1. **Gdzie jesteśmy, dokąd zmierzamy - perspektywy dalszego rozwoju systemów wsparcia osób z niepełnosprawnościami** (Paweł Wdówik, Biuro Pełnomocnika ds. Osób z Niepełnosprawnościami)
2. **Efekty trzech edycji konkursu „Uczelnia Dostępna”** (Narodowe Centrum Badań i Rozwoju)
3. **Wsparcie finansowe dla OzN oraz działań dostępnościowych na uczelniach** (PFRON, MOPS Kraków)
4. **Organizacja praktyk studenckich z uwzględnieniem szczególnych potrzeb ich uczestników** (Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Fundacja Grupy Ergo Hestia Integralia)
5. **Prawa studentów z niepełnosprawnościami - uwagi na tle spraw kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich w kontekście wdrażania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami** (Monika Wiszyńska-Rakowska, Biuro RPO)
6. **Czy Twój student ogląda YouTube? Dlaczego jeszcze tam Cię nie ma? Czyli jak docierać do studentów w cyfrowym świecie?** (Stowarzyszenie Twoje Nowe Możliwości)
7. **Osoby w kryzysach psychicznych na uczelni - potrzeby i modele wsparcia** (FIRR, Uniwersytet Jagielloński, UAM, Yższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie)

Istotą Konferencji było określenie rzeczywistych potrzeb OzN (Osób z Niepełnosprawnościami) oraz próba zbudowania modelu systemowego wsparcia. W założeniu miałyby ono dotyczyć obszarów:

- interwencyjnego (działania doraźne)
- prewencyjnego (zapobieganie możliwym komplikacjom w funkcjonowaniu osób oraz zapewnienie im równorzędnych (co nie oznacza: takich samych dla wszystkich) warunków rozwoju)
- rozpoznawczego (definiowanie obszarów działania, pojęć: niepełnosprawność, specjalne potrzeby, wsparcie, pomoc, interwencja w kontekście specyfiki pracy poszczególnych uczelni i środowisk)

Ze strony min. Wdówika padł szereg deklaracji dotyczących wdrożeń systemów i zaplecza dla OzN (programy wspierające takie, jak *Mieszkanie dla studenta*, wypożyczalnia sprzętu PFRON, deklaracje włączające dotyczące różnorodności potrzeb społecznych osób z widocznymi i niewidocznymi deficytami, nadmiarami, specjalnymi potrzebami oraz niepełnosprawnościami, udział KRASP jako ciała doradczego w podejmowaniu decyzji dotyczących OzN). Powyższe deklaracje miały charakter życzeniowy, towarzyszyła im refleksja przedwyborcza dotycząca planowanego zaangażowania rządu w sprawę OzN.

W dalszej części prelegencji położyli nacisk na rozróżnienie pojęć *Accessibility* i *Availability*. Chodziło o położenie nacisku na klarowne, zachęcające i otwarte podejście do wszelkich mechanizmów dostępnościowych i praktyk akademickich ukierunkowanych na równe, sprawiedliwe traktowanie prowadzące do zmniejszenia procesu wykluczenia.

Przedstawiciele PFRON omówili sposoby pozyskiwania środków na realizację dostępności (za pośrednictwem Samorządów oraz instytucji doradczych - PFRON, CIDON, OWIT, Reha - Manager). Formy wsparcia dotyczą wszelkich obszarów dostępności oraz edukacji (np. kurs Polskiego Języka Migowego, środki na indywidualny trening umiejętności i kompetencji społecznych lub opłacenie opieki odciążającej i wytchnieniowej lub asystencji osobistej).

Poruszono temat stażów i praktyk, wskazując miejsca i programy dobrze funkcjonujące, to znaczy zapewniający studentom możliwość rozwoju kariery zawodowej po studiach (www.sprawnystaz.pl)

Oddelegowana przez RPO Monika Wiszyńska - Rakowska zwróciła uwagę na potrzebę zmian w postrzeganiu niepełnosprawności, która funkcjonuje w przestrzeni społecznej jako zjawisko widoczne i kojarzona jest przede wszystkim z aspektem fizycznym. Wiele skarg i postępowań podejmowanych przez RPO dotyczy studentów w spektrum autyzmu lub wysokofunkcjonujących osób z deficytami i nadmiarami, utrudniającymi lub uniemożliwiającymi funkcjonowanie na równych prawach w społeczności uczelnianej.

Podkreślono, że do podjęcia wszelkich działań na rzecz OzN nie jest potrzebne orzeczenie, wystarczy zgłoszenie obiektywnych trudności, które zobowiązuje uczelnię do wdrożenia racjonalnych (czyli pozostających w polu możliwości) usprawnień. Należy nadmienić, że usprawnienie nie jest równoznaczne z wyręceniem.

Dyskusja panelowa na temat kondycji osób w kryzysach psychicznych przyniosła wniosek, że zjawisko obniżenia dobrostanu psychicznego w środowisku akademickim nasila się i wymaga skoordynowanego działania: szkoleń, warsztatów, spotkań, organizowania przestrzeni wytchnienia dla studentów, nauczycieli i pracowników.

W moim odczuciu stan wiedzy na temat kondycji psychicznej studentów mierzony jest potrzebami uczelni, co powoduje pomijanie kluczowych elementów procesu kształcenia. Paneliści skupiali się na sposobach uniknięcia problemów lub częściowego ich rozwiązania. Nie podejmowano tematu istnienia osoby studenckiej w perspektywie ludzkiej, całościowej. Pod tym względem system akademicki jest dużo mniej sprawny niż działania podejmowane przez organizacje pozarządowe (Fundacja JiM, Prodeste, Grupa Stonewall i inne).

Z Konferencji wyjechałem z mieszanymi uczuciami, ponieważ ani wystąpienie ministra Wdówika, ani panel dotyczący kryzysów psychicznych nie przyniosły żadnej nowej wiedzy, raczej wystąpienia mnie rozczarowały. Pozostałe wystąpienia były interesujące, w szczególności referat przygotowany przez RPO, z którym nawiązałem bezpośredni kontakt.

Dziękuję za możliwość wzięcia udziału w Konferencji i będę starał się wcielić pozyskaną wiedzę w nasze, muzyczne życie akademickie dla dobra Studentów, Wykładowców i Pracowników.

Z wyrazami szacunku

Patryk Piłasiwicz